

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В КРАКОВІ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

СТРАТЕГІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО, ТЕХНОЛОГІЧНОГО ТА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Збірник наукових праць
II міжнародної науково-практичної
конференції

1 червня 2016 року
Україна, м. Кам'янець-Подільський

ЕКОНОМІЧНИЙ БЛОК ДОСЛІДЖЕНЬ ECONOMIC UNIT OF RESEARCH

Авраменко Юлія

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., Заяць В.М.

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
м. Київ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Глобалізаційні процеси – багаторівневе явище, що стосується окремих підприємств (мікрорівень); товарних, фінансових і валютних ринків і ринків праці, окремих галузей (мезорівень); регіональної і національної економіки (макрорівень). В умовах ринкових відносин окремі підприємства є визначальними суб'єктами міжнародних економічних зв'язків, оскільки саме суб'єкт господарювання є основним елементом, навколо якого формуються всі інші елементи економічної системи [2, с. 9].

В умовах, що склалися в глобальному конкурентному середовищі, одним із аспектів забезпечення сталості й конкурентної динаміки функціонування національної економіки нині є забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки, а відтак – конкурентоспроможності фермерських господарств як організаційно-правової форми аграрного підприємництва. Воно досягається за рахунок дієвого інституційного регуляторного механізму, який полягає у взаємозалежності структурних складових господарського процесу.

Найкраще в інституційному плані суть діяльності фермерського господарства розкривається через основні функції підприємництва: ресурсно-мобілізаційна (виявляється в найефективнішому залученні ресурсного потенціалу – землі, капіталу, людських ресурсів); організаційно-виробнича (зводиться до оптимального поєднання стратегії зростання доходів); творчо-новаторська (передбачає забезпечення реалізації нових ідей, здійснення науково-технічних розробок і проектів, впровадження нових технологій, використання маркетингових прийомів для завоювання ринків [3, с. 59–60].

Досліджуючи фермерське господарство як інституційну складову господарських взаємодій, слід виділити низку особливостей, які роблять його відмінним від інших інституцій:

– сімейна форма господарювання (кількість фермерських господарств у відсотках до загальної кількості сільськогосподарських підприємств становить: 2011 р. – 72,8%, 2012р. – 72,6%, 2013р. – 73,2%, 2014 р. – 75%);

– особливості відтворення та використання власної робочої сили (на жаль, станом на 2014 р. в Україні частки членів фермерського господарства та найманих працівників складають відповідно 39,6 % та 60,4 % [1];

- мотивація їх поведінки на сільськогосподарському ринку;
- знання, традиції;
- особливість виробничої структури;
- сезонний характер виробництва;
- вплив природних чинників;
- обмеженість землі та залежність виробництва від неї;
- особливості бухгалтерського обліку;
- наявність окремого закону, що регулює питання їх створення, функціонування та ліквідації.

Організаційно–інституційними причинами, що стримують розвиток фермерського господарства в Україні є:

– нерівноправний доступ суб'єктів підприємницької діяльності до аграрних ринків та ринків засобів виробництва, представлений інституційними передумовами та практикою адміністративних втручань у договірні ринкові відносини, низьким рівнем розвитку ринкової інфраструктури, проявами протекціонізму на користь окремих підприємств та їх груп;

– низький рівень економічної мотивації підприємницької діяльності, встановлення граничних цін на залучення виробничих ресурсів, нестабільність норм законодавства, що обмежують ринкові договірні відносини, дієвість економічного розрахунку, комбінаторні можливості та ефективне використання виробничих ресурсів;

– обмеженість фінансових стимулів на придбання капітальних засобів виробництва, здійснення земельних поліпшень та підвищення кваліфікації працівників;

– недосконалість інституційних основ економічної конкуренції в аграрно–промисловому комплексі, невизначеність аграрних ринків як об'єктів конкурентної політики, її критеріїв і методичних інструментів, а також повноважень і відповідальності органів влади та місцевого самоврядування в частині її реалізації [3, с. 36–37].

Виходячи із зазначеного, конкурентоспроможність фермерського господарства – є запорукою конкурентоспроможності аграрного потенціалу нашої держави. У поняття конкурентоспроможності фермерського господарства вкладається його здатність безперебійно випускати конкурентоспроможну на сільськогосподарському ринку високоякісну та різноманітну продукцію, його перевага по відношенню до інших організацій даної галузі всередині країни або за її межами. В масштабі країни конкурентоспроможність фермерського господарства означає ефективну інтеграцію в світове сільськогосподарське та продуктове господарство, відповідне функціонування всіх його структур для забезпечення продовольчої безпеки країни, підвищення

життєдіяльність сільського господарства в цілому, довгострокову охорону стану землі країни.

Відповідно до опублікованого дослідження Всесвітнього економічного форуму, Україна за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2015–2016 посіла 79-е місце серед 140 країн світу, втративши за рік три позиції (у попередньому рейтингу займала 76-у позицію), поступаючись Ісламській Республіці Іран – 74, Грузії – 66, Російській Федерації – 45, Польщі – 41 [4].

Отже, для конкурентоспроможності фермерських господарств, необхідно насамперед змінити філософію ставлення до нього та обмежити та спростити бюрократичні процедури регулювання їх діяльності на усіх рівнях державного управління та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm (дата звернення 25.05.2016). – Назва з екрана.
2. Диха, М.В. Глобальна конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість України: стратегії реалізації [Текст] : монографія / М. В. Диха. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 207 с.
3. Лупенко, Ю.О. Розвиток підприємництва і кооперації : інституціональний аспект [Текст] : монографія / Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, В. М. Заяць та ін. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2016. – 432 с.
4. World economic forum [Електронний ресурс] / Режим доступу <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/competitiveness-rankings/> (дата звернення 25.05.2016). – Назва з екрана.

Адаменко Алла

к.е.н., старший викладач

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

СТРАТЕГІЯ ДОВГОСТРОКОВОГО ІНВЕСТИВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Діяльність аграрних підприємств потребує раціонального планування. Залучення необхідних інвестиційних ресурсів залежить не тільки від сприятливого інвестиційного клімату, який створює держава та органи місцевого самоврядування, але й від аграрного підприємства, яке повинно самостійно розробляти програми свого подальшого розвитку, тобто має виділити у своєму складі стратегічні центри господарювання, під якими слід розуміти декілька структурних одиниць підприємства, об'єднаних організаційно-технологічними зв'язками та загальною метою функціонування. Тому стратегічне планування інвестиційної діяльності є актуальним не тільки для зовнішніх інвесторів, але й для самих сільськогосподарських підприємств з точки зору посилення динамізму розвитку.